

Bazı bahçe çiçeklerinin üretim yöntemleri

- Çok yıllık çiçeklerin üretimi kökten ayırma, çelik, soğan ve yumrularla yapılır. Tohumla üretimde açılım olduğundan pek tavsiye edilmez.
  - Tek yıllık ve iki yıllık bitkilerin üretimleri tohumla yapılır.
-
- ❖ Kışlık çiçeklerin üretimi: Hazırlanan tohum tavalarına Ağustos ayının ilk yarısına kadar tohumlar ekilir. Üzerine 1 cm yanmış elenmiş çiftlik gübresi atılır ve tavalar dikkatlice sulanır. Eylül ayının 2. ya da 3. haftasında şaşırtma durumuna gelirler. Bunların bir kısmı tohumluk olarak tavalara şaşırtılır, bir kısmı da saksılara alınır. Saksılara alınanlar kışı yastıklarda geçirirler, Mart ve Nisan aylarında park ve bahçelere dikilirler. Kışlık çiçeklere örnek olarak Menekşe, Süs Lahanası, Myosotis, Şebboy, Karanfil, Bellis, Aslanağzı, Hüsnüyusuf verilebilir.
  - ❖ Yazlık çiçeklerin üretimi 2 şekilde yapılır. 1.Seralarda hazırlanan kasalara tohum ekimi yapılır. Bunun için sera ortamında Ocak-Nisan ayları arasında çeşitli zaman aralıklarıyla ekim yapılır. 3-4 haftada fideler gelişir. 2.Tavalara yapılan ekimdir. Düzgün bir şekilde hazırlanan tavalara, Nisan ayının 2. ve 3. haftasında tohum ekimi yapılır. Üzeri 1 cm olacak şekilde yanmış-elenmiş çiftlik gübresi ile kapatılır, sulama yapılır. Şaşırtma seviyesine gelen bitkilerin bir kısmı tohumluk olarak tavalara şaşırtılır, diğer kısmı da doğrudan kullanım alanına dikilir. Yazlık çiçeklere örnek olarak; Kadife, Ateş çiçeği, Vapurdumanı, Horozibiği, İpek, Petunya, Begonya, Mine çiçeği verilebilir.

KADİFE (Tagetes sp.) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Amerika ve Meksika'da sıcak kesimlerde doğal olarak bulunur. Yaprakları tek veya almasıklı dizilmiştir.
- Çiçek rengi turuncu sarı kahverengi - kırmızı ve alaca renkli olabilmektedir.
- Kadife bitkisinin hem yaprağı hem de çiçeği keskin kokuludur.
- Uzun süre çiçekli kalmaktadır.
- Haziran başından ekim sonuna kadar çiçekli kalır.

Üretimi

- Tohumlar erken yetiştiricilik amacı ile ekim ve şubat arası serada kasalara ya da viollere ekilir.
- Kasaların üzerine hafifçe kapak atılır. Özel firmalardan alınan işlenmiş tohumlar da (tüyleri temizlenmiş) kullanılabilir. Bu işlem tohum atımında kolaylık sağlar.
- Tohumlar çimleninceye kadar fazla su verilmemeli nem kontrolü sürekli yapılmalıdır.
- Tohum ekildikten bir ay sonra şaşırtmaya gelir. Ama kesme çiçek için yetiştirilecekse tohumlar mart ve nisan aylarında kasalara atılır.
- Tohumları büyük olduğundan geniş ağızlı viyollere atılabilir.

VAPUR DUMANI (*Ageratum mexicanum*) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Meksika kökenlidir. Süs bitkileri yetiştiriciliğinde önemli olan bir türdür. Çiçekleri açık mavi veya gri mavidir. Çiçeklenme zamanı yaz aylarıdır. Uygun iklimlerde çok yıllık, kışı soğuk geçen yerlerde tek yıllık yetiştirilir. Yaprakları kalp şeklinde veya oval formdadır. Ayrıca yaprakları tüylüdür. Bitki 10-50 cm boyundadır. Güneşli yerlerden, gevşek – geçirgen, zengin ve hafif kireçli topraklardan hoşlanır.

Üretimi

- Tohumla üretilir. Tohumlar ocak – mart ayları arasında atılır. Tohumların üzeri kapanmaz. Yalnızca hafifçe bastırılır. Çimlenme ortamının sıcaklığı 18 – 22 °C dolayında tutulduğu takdirde 6 – 14 günde çimlenme gerçekleşir. Fideler ekimden 3 -4 hafta sonra 5 cm arayla şaşırtılır. Tohumdan çiçeklenmeye değin geçen süre 9 – 13 hafta dolayındadır.

GLAYÖL (Gladiolus sp.) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

Glâyöller en tanınmış soğanlı bitkilerdendir.

- Glâyöl (Gladiolus sp.) Iridaceae familyasındandır. Soğanımsı gövde (corm=korn) oluşturan bir bitkidir.
- Türkçe'de Kuzgun Kılıcı, Keklik Çiğdemi, Alata Zambağı, Kılıç Otu gibi, yörelere göre değişen isimlerle anılmaktadır.
- Yapraklar 40-60 cm boya ulaştığında yeni korm eski korm kadar irileşir ve köklenmeye başlar
- Glâyöl bol güneş ve gübreli toprak sever.
- Yaz boyunca düzenli olarak sulanmalıdır.
- İklim aşırı soğuk değil ve yeri iyi drenajlı ise soğanlarını topraktan çıkarmaya gerek yoktur.
- Bulunduğu yerde sürekli yavrulayarak çoğalacaktır

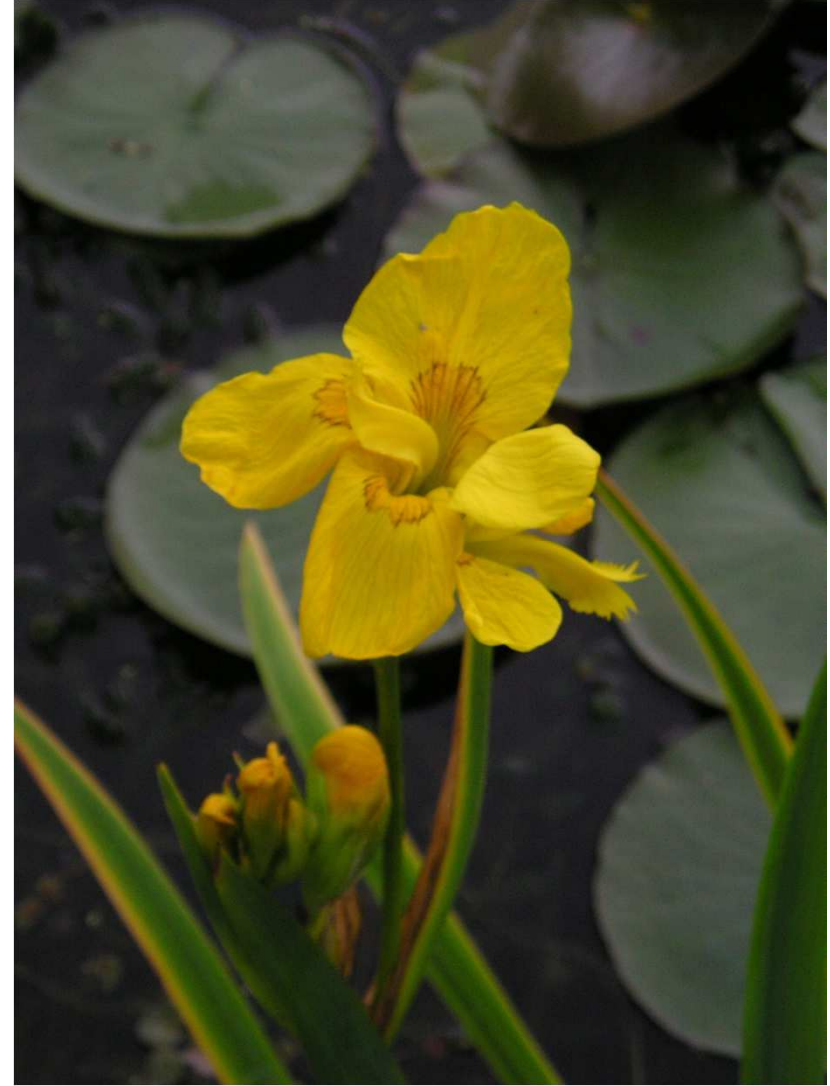
Üretimi

- Glayöl soğanları 6 hafta önce kazılmış ve iyi hazırlanmış toprağa 10.cm derinlik ve 10-15 cm. aralıklarla dikilir.
- Büyüyen bitkinin devrilmemesi için rüzgar almayan bir yer seçilmelidir. Ülkemizde doğal olarak yetişen ve üretimi en çok yapılan soğanlı, yumrulu, rizomlu süs bitkilerinin başında yer almaktadır.
- Günümüzde kesme çiçekçilikte öneminin giderek artmasına bağlı olarak üretim alanları da gelişme göstermektedir.
- Ülkemizde soğanlı, yumrulu, rizomlu süs bitkileri 950 dekarlık bir üretim alanına sahiptir.

SARI SÜSEN (*Iris pseudacorus*) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

Süsenler sarı çiçekli çok yıllık otsu bitkilerdir. Yüksekliği 0.9-1.2 m kadar büyüeyebilen, yaprakları geniş, sert ve kılıç şeklindedir. Rizomlar pembe renklidir ve çapları 1-4 cm'dir. Mayıs-Haziran ayları arasında çiçek açar. Çiçekleri sarı renkte ve genişlikleri 7-9 cm arasındadır. Ayrıca süsen su bitkisi olarak ta oldukça yaygın olarak kullanılan gösterişli bir bitkidir.

<https://www.penlanperennials.co.uk/plant/pond-and-bog-plants/iris-pseudacorus/>

Üretimi

Irisler güç tohum bağlarlar. Tohumdan elde edilen bitkiler çok geç çiçek açar. Tohum ancak yeni çeşitler meydana getirmek için kullanılır. En çok kullanılan üretim şekli, yumru kökleri aracılığı ile yapılandır. Yumrular, uzun ve girintili çıkıntılı olup, her budak yerinden filizlenerek yaprak sürer. Bu gibi yumrular birer ikişer yapraklı ve köklü olmak üzere bıçakla istenilen miktarda keserek ayrı dikilmelidir. Dikim eylülünden martaya kadar yapılmalıdır. 8-10 cm derinliğinde, gübreli kompost ile karışık toprağa dikilen bitki, şubat ayında çiçeklenir.

Iris pseudacorus, rizomlarıyla ve ayırma ile üretilir. İlkbaharda rizomları ayrılarak yeni yerlerine dikilir.

ÇAYIR GÜZELİ (Bellis perennis) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Alçak boylu otsu tipte bodur bitkilerdir. Yaklaşık olarak 10 – 15 cm boylanmaktadır. Gövdeleri tüysüzdür. Çiçekleri bir tabla üzerinde, tabla kenarları beyaz veya pembe, orta kısmı sarıdır. Kuzey yarım kürede çeşitli bölgelerde yaygın olarak yetişmekte olan 18 kadar türü bulunmaktadır.

<https://www.etsy.com/au/listing/231111767/english-daisy-mix-flower-seeds-bellis>

Üretimi

- Bol kardeşlenme yaptığı için kökten ayırma ile kolayca üretilmektedir. Çiçeklenme bittikten sonra ayırma işlemi yapılmalıdır. Genellikle tüm bellisler ekim ayında sökülür ve kökleri ayrılarak çoğaltılır. Tohumla da üretimi yapılmaktadır. Tohum kasaya atılır. Çimlenme başlayıncaya kadar kasaların üzeri camla örtülür. Tohum 18 – 20 C' de bir hafta sonra çimlenir. Çimlendikten sonra sıcaklık düşürülmelidir ve gölgeleme kaldırılmalıdır. Fideler iki ayda şaşırtılacak boya gelir.

AYNISAFA, PORTAKAL NERGİZİ (*Calendula officinalis*) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Doğal olarak Güney Avrupa'da yetişmektedir. 30 – 60 cm boylanabilmektedir. Haziran – temmuz aylarında çiçeklenir. Çiçek rengi altın sarısı veya portakal rengindedir. Orta kısımları siyahtır. Çiçekler yalınkat veya katmerli olabilir. Çiçekler sabah açar ve öğleden sonra kapanır. Yapraklar sarmal dizilişli, geniş ve uzun şeridimsidir. Bitki alt yaprakları kaşık formu parçasız, üst yaprakları ise sapla birleşme kısmı kalp şeklindedir. Güneşli – yarı gölge yerlerde, hafif kumlu topraklarda iyi yetişir. Tohumlar ağustos – eylül aylarında 0,5 cm derinliğinde ekilir ve üzeri hafifçe kapatılır. Çimlenme ortamının sıcaklığı 15 – 18 0C arasında tutulduğunda 10 – 14 günde çimlenme gerçekleşir.

<https://www.organiccatalogue.com/seeds/flower-seeds/flower-seeds-a-c/calendula-officinalis-organic-seeds.htm>

Üretimi

- Genelde tohumla üretilir. Çünkü calendulalar kazık köklü olduklarından fideler belirli bir gelişme dönemi geçirdikten sonra şaşırtmalar iyi sonuç vermediğinden tohum ekimi doğrudan bitkinin kalacağı yerlere yapılır. Tohum poşetlere ekilecekse her poşete 1–2 adet gelecek şekilde atılır. Tohumlar hafif, killi – kumlu karışıma ekim – kasım aylarında atılmalıdır

MANİSA LALESİ (*Anemone coronaria*) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Ana vatanı Ege Denizi kıyılarıdır. Çok yıllık yumrulu bir bitkidir. Tek bir sürgün üzerinde gelişir. 20 – 35 cm arasında boylanabilir. Yaprak kenarları dişli ve damarlıdır. Yapraklar maydanozun yaprağına benzer. Tüylü kış tomurcuklarına sahiptir. Çiçekleri kırmızı, pembe, mavi, mor renklidir. Bunun yanında sade renkliler olduğu gibi karışık renkliler de vardır. Çiçekler 3 – 6 cm çaplı ve yalınkat ya da katmerli olabilmektedir. Çiçekler sürgün ucunda tek olarak bulunmaktadır. Meyvesi üzümsü ya da kapsül biçimindedir. Orta derecede neme ihtiyaç duyar. Bol ışıkta iyi gelişir. Ilıman iklimlerde iyi yetişir. Soğuk bölgelerde koruma altına alınmalıdır. Organik maddece zengin, içinde kum ve kil karışımı bulunan gevşek topraklarda iyi gelişir.

https://www.crocus.co.uk/plants/_anemone-coronaria-de-caen-group-mixed/classid.2000002119/

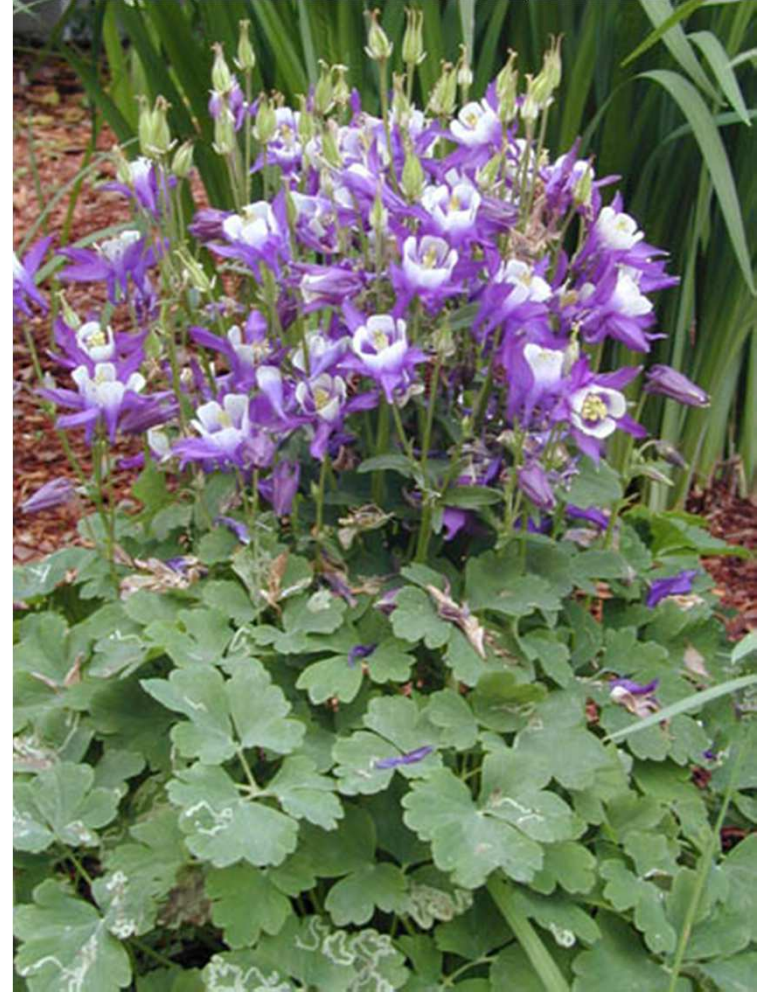
Üretimi

- Tohum ve pençemsi yapıdaki soğanları ile üretilir. Tohumla üretim yeni çeşitler elde etmek için uygulanan bir üretim şeklidir. Tohum çimlenmesi için 15 derecedeki sıcaklık yeterlidir. Ekim işlemi nisan ayında yapılır. Fideler 5 – 10 cm olunca tavalara şaşırtılıp burada pençeleşmesi sağlanır.
- Pençeleri ile üretim ise sonbaharda yapılır.

HASEKİ KÜPESİ (*Aquilegia x hybrida*) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Çok yıllık bir bitkidir. 30 – 60 cm boylanır. Yapraklar derin lopluk, koyu yeşil ve bileşik yaprak formundadır. Çiçekler bileşik salkım, çanak ve taç yapraklar beşer adet aynı ya da farklı renkte olabilmektedir. Taç yaprakların arkasında uzunca mahmuz bulunur. İlkbahar yaz aylarında çiçeklenirler. Tohum veya ayırma ile üretilirler. Tohumlar ilkbaharda seralarda ekilir. Ayırma işlemi ise, erken ilkbaharda ya da çiçeklenmenin ardından yapılır. Keskin bir bıçakla kökleri ile birlikte ayrılan parçalar yeni yerlerine dikilir. Yarı gölge ortamlardan hoşlanırlar. Killi ıslak topraklardan hoşlanırlar. Şiddetli soğuklardan zarar görürler.

Üretimi

- Kökten ayırma, yan sürgünlerin çoğaltılması ve tohumla olmaktadır. Tohum ekimi ilkbaharda yapılır. Ekimden iki hafta sonra çimlenir. Tohumlar iki yıl çimlenme yeteneklerini kaybetmeden korunabilir. Tohumlar çimlenince ve bunlar 2 – 3 yapraklı olunca şaşırtılmalıdırlar. Tohumdan üretilen bu bitkiler ancak ikinci yıllarında çiçek açmaktadırlar. Kök çelikleriyle üretimde zamanlama olarak nisan eylül arasında olmalıdır. Kökten ayırma yöntemi ile üretilen fideler hemen ilk yılda çiçek açarlar. Yeni ayrılmış fideler gölge bir ortamda tutulmalıdırlar.

ASLANAĞZI (*Antirrhinum majus*) ve ÜRETİM ŞEKİLLERİ

- Yaz çiçek bahçelerinin en güzel ve aranan çok yıllık bitkilerindendir. Akdeniz bölgesinde ve ülkemizde doğal olarak yetişmektedir. Bu türlerin bazıları tek yıllık, bazıları çok yıllık otsu veya odunsu karakterdedir. Aslanağzıları boylu, bodur ya da kısa olabilmektedirler. Çiçekler yaprak koltuklarında ya da sürgün ucunda salkımlar hâlinde sıralanmıştır. İlbaharda açan çiçekleri çift dudaklıdır. Çiçekler dikkatlice bakıldığında aslanağzını andırmaktadır. Çiçek rengi olarak karşımıza beyaz, pembe, kırmızı, sarı, eflatun çıkmaktadır.

<https://www.terragreenhouses.com/product/plants/annual-plants/snap-dragon-antirrhinum-majus/>

Üretimi

- Tohumla üretilir. Temmuz ayından kış aylarına kadar çiçek açan aslanağızları etraflarına tohum saçarlar. Tohumlar açık alanlarda yani dışarıda nisan ayında, seralarda ise şubat ayında atılmalıdır. Tohumlar kuru kumla karıştırılarak atılmalıdır. Üzerine de çok ince bir kapak atılmalıdır. Ayrıca tohumlar eylül veya mart aylarında yastıklara ya da kasalara atılabilir. Fide boyu 6 – 8 cm olunca şaşırtılırlar. Tohum atımından yaklaşık olarak 7 – 10 hafta içinde çiçeklenme başlar. Mart başında ekim yapılırsa mayıs sonunda çiçeklenme elde edilir. Çok sayıda çiçek elde etmek için 8 – 10 cm boya ulaşınca orta sürgünlerden uç alma yapılmalıdır. Böylece hem daha çok dallanmaları sağlanmış olur. Ayrıca solan çiçekleri uzaklaştırmak, çiçeklenme süresini uzatır.

KAYNAKÇA

Anonim. 2015. <http://azbitki.com/glayol> Erişim Tarihi: 25.05.2017

Anonim.2016. <http://www.agacler.net/forum/soganli-ve-yumrulu-bitkiler/12413.htm>

Erişim Tarihi:25.05.2017

Anonim.2016. <http://www.bizimbahce.net/forum/cicek-soganlarinin-cogaltılması-ve-fizyolojisi-t13976.0.html> Erişim Tarihi:25.05.2017

Anonim.2017.http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/So%C4%9Fanl%C4%B1,%20Yumrulu,%20Rizomlu%20ve%20Stolonlu%20Bitkiler.pdf Erişim Tarihi: 24.05.2017

Anonim, 2018. https://www.ankara.bel.tr/files/6614/3893/6015/bahe_iekleri.pdf Erişim tarihi: 12.10.2018

Anonim, 2018.

http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Compositae%20Familyas%C4%B1.pdf, Erişim tarihi: 12.10.2018

Anonim, 2018.

http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Scropulariceae%20Familyas%C4%B1.pdf Erişim tarihi: 12.10.2018

Anonim, 2018.

http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Raununculus%20Familyas%C4%B1.pdf Erişim tarihi: 12.10.2018